

s ft: Revisjonsrapport

Rapport nr.:	4/2006		
Virksomhet:	Cytec Norge KS	Bedriftsnummer:	936539459
Virksomhetens adresse:	Postboks 144 2001 Lillestrøm	Arkivkode:	408/2001-008
EMAS-registrert:	Nei	Anleggsnummer:	A63317
ISO-14001-sertifisert:	Ja		
Regelverk:	Forurensningsloven og Produktkontrollloven) med tilhørende forskrifter	Tidsrom for revisjonen:	04.- 07.04.06
Risikoklasse:	2	SFTs revisjonsgruppe:	Einar Knutsen Bent Bolstad
Gebysats:	3	Kontaktperson fra virksomheten under revisjonen:	Anita Ø. Burgos

Rapportens innhold:

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under revisjonen. Følgende hovedtema ble kontrollert: *Storulykke med vekt på risikoanalyse og beredskap, utslipp til luft og vann, kjemikaliebruk, avfallshåndtering og HMS/internkontroll mhp. ytre miljø.*

Hovedkonklusjon:

Det ble gitt ett avvik og 3 anmerkninger. Avviket gjelder den årlige egenrapporteringen mens anmerkningene gjelder hhv. kjølevannsutslippet, vedlikehold, og HMS/internkontroll mhp. ytre miljø.

Utarbeidet dato: 11.04.06

Sign.:

Revisjonsleder: Bent Bolstad

Godkjent dato:

Sign.:

Overordnet: Bjørn Bjørnstad

Innholdsfortegnelse

1. Innledning
2. Dokumentunderlag
3. Omfang
4. Avvik
5. Anmerkninger
6. Gjennomføring

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter en revisjon ved Cytec Norge KS, i perioden 04.- 07.04.06. Revisjonen inngår som en del av SFTs planlagte revisjonsvirksomhet for inneværende år.

Formålet med revisjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Det ble særlig sett på områder som har betydning for utslipp til luft og vann, kjemikaliebruk, storulykke og HMS/internkontroll.. Revisjonen omfattet bl.a. undersøkelse av om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammer som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved gransking av dokumenter, ved intervjuer av sentralt plasserte personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis. Det ble ikke foretatt utslippsmålinger under revisjonen.

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som er avdekket under revisjonen og gir således *ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.*

- **AVVIK** defineres som: *overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.* (F. eks. overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner.)
- **ANMERKNING** defineres som: *et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.*

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- Utslippstillatelsen av 12.04.02 (*med endring 29.08.02*)
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (*forurensningsloven*)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (*internkontrollforskriften*)
- Forskrift om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (*storulykkeforskriften*)
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (*produktkontrollloven, § 3, aktsomhetsplikten og substitusjonsplikten*)
- Forskrift om utarbeidelse av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier
- Egenrapporten for 2005 og 2004 (*bedriftens årsrapporter til SFT*)
- Veiledning til egenrapporten (*TA-1929/2004, januar 2006*)
- Bedriftens overordnede risikoanalyse, 1998
- Sikkerhetsrapport/melding, jfr. storulykke (*datert 28.09.05*)
- IPPC/BAT- rapport (*21.03.05*)
- Diverse underlagsdokumentasjon for revisjonen, i hovedsak dokumenter fra bedriftens HMS/internkontroll relatert til revisjonstemaene nevnt under rapportens pkt. 3

3. Omfang

SFTs revisjon omfatter følgende områder/tema :

1. Storulykke med vekt på:

- risikoanalyse og beredskap

2. Utslipp til luft med vekt på:

- egenkontroll og optimale driftsforhold i produksjonen i forhold til lavest mulige utslipp

3. Utslipp til vann med vekt på

- egenkontroll og optimale driftsforhold i produksjonen i forhold til lavest mulige utslipp

4. Kjemikaliebruk med vekt på:

- substitusjonsarbeidet (rutiner og kriterier)
- ansvar og rutiner i forhold til Produktregisteret
- tankanlegg, rutiner for mottak og påfylling

5. Avfallshåndtering med vekt på:

- kildesortering og farlig avfall

6. Internkontroll / HMS, ytre miljø med vekt på:

- miljømål, avviksbehandling og ledelsens gjennomgang

7. Egenrapportering (årsrapporten til SFT)

- kun verifikasjon innen enkelte områder av 2005- rapporten

4. Avvik

Følgende avvik ble konstatert under revisjonen:

Avvik 1: *Bedriften har ikke gjort en årlig, dokumentert vurdering av om de kan ha utslipp av uønskede stoffer til luft og vann, stoffer som ikke er spesifikt regulert i utslippstillatelsen, men som er rapporteringspliktige*

Avvik fra : - Utslippstillatelsen av 29.08.02, vilkår 1, 2.1, 5 og 11.2 (rapporteringsplikten)
- Jfr. veiledningen til egenrapporten, del 3 med vedlegg 1

Kommentarer :

Bedriften rapporterer årlige sine utslipp til SFT, og under revisjonen ble egenrapporten for 2005 mhp. utslipp til luft og vann gjennomgått. Bedriftens utslipp til luft er regulert med utslippsgrenser, men utslippet til vann er ikke regulert med en konkret utslippsgrense. Bedriften skal rapportere i hht. egenrapportens standardiserte skjema og den tilhørende veiledningen.

SFT vil påpeke at det ikke er gjort en årlig, dokumentert kartlegging og vurdering av om bedriften har rapporteringspliktige utslipp til vann og luft i forhold til stofflisten som følger egenrapportskjemaet, eventuelt i forhold til andre relevante stoffer. Jfr. del 3 i veiledningen til egenrapportskjemaet og veiledningens vedlegg 1 (liste over rapporteringspliktige utslippskomponenter).

En slik vurdering av utslippene er, i tillegg til å få avklart om de er rapporteringspliktige, også viktig for å få klarlagt om bedriften har/kan ha utslipp med stoffer som kan medføre driftsproblemer og event. nedsatt renseeffekt på Dynea sitt renseanlegg, som igjen kan gi bety uønskede utslipp til Nitelva. Dette punktet, påvirkning på Dynea sitt renseanlegg, er særlig viktig siden dette renseanlegg har et biologisk rensetrinn som er ømfintlig for en del type stoffer. SFT viser i denne forbindelse også til påslippsavtalen som er inngått mellom Cytec og Dynea (1998) hvor det er fokusert på nettopp dette punktet, jfr. avtalens pkt. 3.2 og 3.3.

Utgangspunktet for en slik kartlegging og vurdering vil bl.a. være bedriftens råvarer og tilsetningsstoffer, å vurdere deres innhold i forhold til SFT's lister over prioriterte stoffer (jfr. ovennevnte stoffliste, samt "A- og B- listen" og SFT OBS- liste). Et underlag vil da være råvarenes HMS- datablader, eventuelt med utfyllende opplysninger fra produsenter og leverandører hvis stoffsammensetningen ikke er tilstrekkelig oppgitt. Jfr. også bedriftens sjekkliste, pkt. 6 om miljøfare, ved introduksjon av nye råvarer og godkjenning av nye råvareleverandører (ID 0398 b. 08.12.03).

SFT vil forøvrig påpeke at den andelen av bedriftens utslipp til luft mhp. TOC, som går utenom incineratoren/renseanlegget og ledes direkte over tak, ikke er med i de årlige utslippstallene. Denne andelen varierer noe fra år til år og har de siste årene vært fra 1- 3 % av det totale årlige utslippet (jfr. bedriftens loggbok).

5. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1: *Kjølevannsutslippet har ikke vært underlagt en egen risikovurdering*

Kommentarer :

Bedriftens kjølevannssystem er lagt inn med et periodisk vedlikehold bl.a. for å forebygge at det oppstår lekkasjer som eventuelt kan medføre utslipp av forurensende stoffer til Nitelva, jfr. utslippshendelsen i fjor hvor det ble sluppet ut ca. 150 kg med fortynnet lut til Nitelva pga. en defekt ventil (forholdet ble for øvrig avviksbehandlet, rapportert til SFT og det ble iverksatt tiltak).

Bedriften har et system for konkrete risikovurderinger, ”process hazard analysis” (PHA-analyser), som blir systematisk benyttet, samt i forbindelse med tekniske modifikasjoner i anlegget. Analysen utføres på avgrensede, definerte prosessavsnitt og støttesystemer, bl.a er bedriftens renseanlegg til luft (incineratoren), tankfarmen og lutvaskenheten omfattet av slike analyser. Indirekte kan også kjølevannssystemet bli omfattet i en slik analyse, i de prosessene der det er kjølevannsløyer, varmevekslere etc.

SFT vil imidlertid bemerke at kjølevannssystemet, som et eget, *helhetlig* system, ikke har vært underlagt en risikovurdering for å få kartlagt hvilke forhold og aktiviteter som eventuelt kan medføre utslipp til resipienten, via kjølevannet. SFT viser i denne forbindelse også til utslippstillatelsens vilkår 3.3 hvor kontroll med kjølevannet i forhold til forurensningsfare er nedfelt som et eget krav.

Anmerkning 2 : *Utslipp er ikke satt opp som en kritikalitetsfaktor i bedriftens forebyggende vedlikeholdssystem*

Kommentarer :

Bedriften har et forebyggende vedlikeholdssystem (mechanical integrity program) som er basert på en kritikalitetsvurdering av utstyrsenheter. Under revisjonen ble systemet kun generelt gjennomgått, mhp. systemets overordnede prinsipper. Det ble ikke foretatt noe verifikasjon da vedlikehold ikke var satt opp som et tema for revisjonen.

Utstyr/utstyrsenheter er rangert/prioritert mhp. vedlikeholdsintervaller og type vedlikehold, etter en vurdering og klassifisering av utstyrets kritikalitet i forhold til de ansattes sikkerhet og sett i forhold til hvor ofte utstyret er i bruk og utstyrets materialbestandighet. Vedlikehold av utstyr er etter dette systemet rangert/prioritert i 17 prioritetsklasser hvor klasse 1 betyr høyest prioritet. Eks. på utslippsrelatert utstyr på denne listen er bl.a. incineratoren/reanseanlegg til luft som har fått prioritet 14. Kjølevannssystemet, overfyllingsvern og nivåalarmer på tanker, utslippsrelaterte alarmer for øvrig er ikke synliggjort på denne listen, men disse utstyrsenheterne/komponentene er i følge bedriften underlagt et periodisk vedlikehold. Ferdigvaretankene, alle har overfyllingsvern og står i felles oppsamlingsbasseng, er gitt prioritet 17 (av de kjemikaliene som bedriften håndterer er det innen ferdigvarene/produktene at virksomheten har stoffer klassifisert med høyest fare i forhold til helse og miljø).

SFT vil bemerke at kritikalitet i forhold til utslipp ikke er et vurderingskriterie ved prioritering av utstyr. Bedriften opplyser for øvrig at vedlikeholdssystemet med sin nåværende

kritikalitetsinndeling skal evalueres og at utslipp da vil bli vurdert mtp. om det bør være et eget kriterie. SFT viser for ordens skyld til utslippstillatelsens vilkår 10.3 om bedriftens vedlikeholdsplikt i forhold til utslippsrelatert utstyr, både mhp. ordinære utslipp og mhp. andre type utslipp, bl.a. utslippsrelaterte hendelser.

Anmerkning 3: *Bedriftens internkontroll har forbedringspunkter i forhold til ytre miljø*

Kommentarer

SFT vil bemerke at bedriftens HMS / internkontroll mhp. ytre miljø har følgende forbedringspunkter :

A. Samordning av internkontroll ved bruk av underleverandører

Bedriften har etablert en policy/rutine som har til formål å sørge for en samordning av internkontrollen overfor underleverandører /eksterne firma som skal gjøre et arbeide (service-/vedlikeholdsarbeide etc.) inne på bedriftens område.

SFT vil imidlertid bemerke at policyen er noe overordnet og generell i sin karakter og lite egnet til å kunne fange opp eventuelle særskilte HMS- forhold som bør sjekkes ut og påpekes overfor eksterne firma, for å forebygge uønskede hendelser, bla. i forhold til ytre miljø. SFT etterlyser derfor en noe mer konkret rutine, og/eller sjekklister, som spesifiserer relevante HMS- forhold, bla. relatert til ytre miljø, som det er viktig å fokusere på ovenfor oppdragstakeren. Utgangspunktet bør være at samme type krav mhp. HMS bør stilles til eksterne firma som arbeider inne på bedriftens område, om enn noe tilpasset, som bedriften stiller til egne ansatte.

Eks. på aktuelle "miljøsjekkpunkter" kan være ¹⁾ Kjemikaliebruk; hva skal eventuelt brukes av kjemikalier, rengjøringsmidler etc. og hva gjøres med eventuelle rester ? ²⁾ Utslipp; kan arbeidet medføre egne utslipp, feks. behov for drenering, rengjøring etc., eller på annen måte påvirke bedriftens utslippssituasjon ? ³⁾ Avfall; medfører arbeidet generering av avfall/farlig avfall og i tilfelle hvordan skal det håndteres ?

B. Kjemikaliebruk/substitusjon

Bedriften har kjemikaliebruk/substitusjon på agendaen og HMS- datablader og SFTs OBS-liste blir vektlagt ved slike vurderinger. Det er også fast tema på ledelsens gjennomgang (status mhp. substitusjon) og det er eget punkt på sjekklisten som brukes av bedriftens kjemikaliekomite ved introduksjon av nye råvarer og ved godkjenning av nye råvareleverandører (ID 0398 b. 08.12.03).

SFT vil imidlertid bemerke at bedriftens rutiner for *hvordan* dette arbeidet skal foregå ikke er beskrevet og nedfelt i internkontrollen. Bla. mhp. hvilke kriterier som skal brukes ved vurdering av miljøfare, hvordan kriteriene skal brukes, og mhp. når stoffer som har vært bruk en stund skal revideres på bakgrunn av eventuell ny kunnskap om kjemikalier og deres eventuelle farlige egenskaper. Formelle rutiner for hvordan bedriften ønsker at dette arbeidet skal foregå, og hvem som skal involveres, kan ha betydning for å kvalitetssikre at de vurderinger og konklusjoner som gjøres er så gode som mulige.

C. Mottak og påfylling av råvarer

Bedriftens råvaretanker, med unntak av salpetersyre (jfr. nedenfor), er plassert på Dyneas sitt område. Cytec opplyser at det er avtalt med Dynea at de skal ha ansvar for å ta i mot disse råvarene og sørge for at overføring fra tankbil til tankanleggene foregår på en sikker måte. Siden denne aktiviteten håndteres av Dynea ble dette ikke sjekket noe nærmere under denne revisjonen (revisjonen var rettet mot Cytec sine egne aktiviteter og på Cytecs eget område).

Bedriften opplyser imidlertid at det enkelte ganger kommer tankbiler med råstoff utenom normal arbeidstid og at mottaket av disse bilene da blir håndtert av det skiftet på Cytec som blir berørt (ved skiftleder). SFT vil i denne forbindelse bemerke at den praksis/de rutiner som gjelder for slike ekstraordinære mottak og påfyllinger ikke er nedfelt/beskrevet i bedriftens internkontroll. Bedriften har for øvrig etablert formelle, skriftlige rutiner for lasting av ferdigvare fra tankanlegg til tankbiler (bulklasting) og for mottak og påfylling av de råvarekjemikaliene som bedriften selv har tankanlegg for (i følge bedriften er det kun salpetersyre (disse instruksene ble framvist under revisjonen).

6. Gjennomføring

Systemrevisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Planlegging via mailkorrespondanse.

Åpningsmøte 4. april: Informasjon fra SFT om gjennomføring av revisjonen

Intervjuer og verifikasjoner 4.- 6. april: 5 personer ble intervjuet.

Avsluttende møte 7. april: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

Revisjonsgruppe:

Bent Bolstad (revisjonsleder)

Einar Knutsen (revisor)